

Koronavirové tsunami: Češi již začínají nahrazovat v práci Ukrajince a dělají i práce, které dříve dělat nechtěli

- CZ24 News | 10. října 2020

ČESKO: „Není nic staršího než včerejší nařízení,“ postěžoval si v médiích v parafrázi na rčení „o včerejších novinách Martin Pošta, ředitel populárního festivalu světla Signal, při kterém jsou každý rok na podzim v ulicích hlavního města k vidění ohromující vizuální instalace.

Tím, že měl Signal dostatek času na přípravu, od jara, kdy vypukla pandemie koronaviru, neponechal nic náhodě a podobu akce připravoval ve spolupráci s ministerstvem zdravotnictví, epidemiology i hygieniky. Ti procházeli metr po metru každou lokaci, ubýlo vnitřních prostor ve prospěch venkovních, plánovalo se, kde budou stát lidi, dezinfekce, a jen bezpečnostní opatření, by se mohla akce konat, vydala na sedmdesát stran textu. Projekce pak musely být zkráceny na maximálně 15 minut. Vše již bylo schváleno a připraveno na příští týden. Na cestě do Prahy byla technika, umělci dokončovali svá videomappingová díla. Nakonec ale byla veškerá snaha marná. Festival s rozpočtem 28 milionů korun, který byl asi z 35 procent pokrýván granty, byl na poslední chvíli kvůli nejnovějším opatřením vlády zrušen a počítá milionové ztráty.

Tvrdě zasažena je teď celá umělecká a kulturní branže, neboť vládní nařízení nejprve zakázalo zpěvákům zpívat, a poté i hercům hrát, kinům promítat, tanečnickům tančit a akrobatům skákat. „Zrušení podzimní sezóny znamená smrtící ránu pro velkou část hudební scény,“ [napsal na konci září](#) předseda české pobočky asociace Music Managers Forum Petr Blažek v analýze současné situace. „Od jara jsme se snažili navrhovat kroky, které by zmírnily dopady na hudební sektor, což je dost vyčerpávající práce, když u toho musíte ještě zachraňovat své vlastní živobytí, firmy, agentury, kapely a starat se o rodinu. Ale s tím jsme do toho všichni zúčastnění šli a vydrželi až doteď. (...)

Všichni přišli o hlavní festivalovou sezonu, a tak bylo potřeba pracovat s výhledem do budoucnosti. Chtěli jsme přežít podzim a vydržet do dalšího léta. Všechny kapely a kluby logicky přesunuly své jarní klubové koncerty na podzim a těšily se, že si zase zahrají, přežijí a dál budou moci dělat svoje řemeslo.“

Jenže to teď padá. Obrovský problém tak podle předsedy asociace hudebních manažerů představuje dlouhodobější výhled. „Řada mých kolegů, manažerů, zvukařů, osvětlovačů, promotérů a umělců už odešla do jiného sektoru a našla si jinou práci. (...) Delší stagnaci si mohou dovolit jen profesionální muzikanti s dostatečným finančním zázemím, a takových je v Česku minimum. Většina muzikantů se snaží především hrát, aby se mohla svým řemeslem živit, a neztrácet čas i energii jinde. Pokud z tohoto procesu vypadnou, cesta zpět může být těžká. (...) Od začátku krize proběhla jen takzvaná pětadvacítka, se kterou zaplatíte tak nájem bytu v Praze. „Záchranný“ program navíc v červnu skončil, přestože nám bylo několikrát veřejně přislíbeno jeho prodloužení. Téma nastartování kultury by se údajně mělo řešit v březnu 2021 (!), přestože státní rozpočet se uzavírá už nyní a nikdo neví, co se ještě do března stane. Od září navíc už všichni zase platíme sociální a zdravotní pojištění, na které ale jaksi nemáme, jak vydělat. (...) V Brně minulý týden zavřely všechny velké kluby, situace pro ně už jednoduše nebyla ekonomicky udržitelná. Snažily se přežít, platily veškeré náklady i zaměstnance, protože počítaly s podzimní sezonou. Ta ale nepřišla (...)“

Ironicky ohodnotil na sociálních sítích nejnovější vládní nařízení, které připravuje umělce o živobytí, například zpěvák Pavol Habera: „Všichni zpěváci a zpěvačky se mají zítra v 8.30 dostavit na ministerstvo zdravotnictví. Budou se zašívát huby a jiné tělesné otvory, aby nás nenapadlo vydávat zvuky, které by se daly identifikovat jako zpěv, a tím pádem bychom mohli porušovat toto prudce inteligentní nařízení! Ten, kdo to nestihne, si má doma svépomocí odseknout hlavu, pro jistotu!“

Když si přečtete diskuse na hlavních českých serverech, zarazí vás, jak velké procento příspěvků se škodolibě raduje z krachů a hrozících bankrotů nejen zpěváků či herců, ale i jiných podnikatelů. Kultura závisti je v naší zemi opravdu silná, to už asi nikoho nepřekvapí, ale nejvíc šokující je naprostý deficit ekonomické a finanční gramotnosti a jakéhokoli zdravého rozumu těchto lidí. Důchodci či zaměstnanci, soudě podle obsahu příspěvků, jsou nadšeni z toho, že sousedům pochcípají kozy, ale ani ne vteřinu je nenapadne, jak fatální to bude mít důsledek pro ostatní lidi včetně jich samotných.

Dobře to vystihl reportér serveru Seznam Zprávy.cz Adam Junek. „Třeba si odpustíte divadlo, milí občané, to přece vydržíte chvíli bez těch komediantů, kteří mohou jít dělat něco pořádného. A to, že večer vylezou na jeviště, je bohapustá zábava a koníček - vlastně volnočasová aktivita, za kterou jen ještě dostanou zapláceno.“ Ve svém komentáři ale vysvětluje, že vláda nezavřela jen kluby a divadla, ale i přidruženou „pásovou výrobu“. Protože divadlo nejsou jen hvězdy, ale také všichni zaměstnanci od kulisáků, šatnářek, kostymérek, zvukařů, pokladních či uvaděček a lidi z dalších oborů, které se kolem kultury třeba jen mihnou. „Lidé si často zajdou před představením na jídlo do restaurace, po něm třeba na skleničku, aby rozebrali zážitek. Taky dámy v lodičkách přijedou občas taxíkem. Nebo si předem zajdou ‚udělat hlavu‘. Je to zkrátka stroj podobný pásové výrobě, jen není tolik vidět, jako kdybyste zavřeli automobilku.“ Nemluvě o tom, že když se zavře půlka ekonomiky, nebude si ty auta mít kdo kupovat, i kdyby měla fabrika otevřeno nonstop.

V jedné diskusi proto rozumný čtenář, zděšený z bolševického myšlení většiny diskutérů pod článkem, napsal: „Co budete, vy chytráci, dělat, až zavře ten podnikatel, u kterého pracujete vy? Nebo všichni pracujete u Babiše? A kdo vám, důchodci, bude potom platit důchody?“

Zavíráme krám?

To, že během koronavirové pandemie dochází k dosud nevídané proměně struktury české

ekonomiky, je již více než jasné. Zajímavou věc vypíchl například v úvodu zmiňovaný Petr Blažek, když ve své analýze nastínil, co se v příštích týdnech a měsících nevyhnutelně stane. „Budeme svědky dalšího zavírání napříč celým hudebním sektorem. Pokud nechá stát hudební profesionály odejít jinam a pokud nechá padnout kluby a festivaly, na jejich místa se nacpou mezinárodní společnosti s vlastním kapitálem.“ I to může být jeden z důsledků ekonomického tsunami. A to ve všech oborech.

Ještě nedávno si restauratéri stěžovali, že je poškodilo nařízení o tom, že musejí zavírat ve 22.00, tedy v době, kdy dělají největší tržby. Ode dneška musejí zavírat v osm. A jestliže ještě včera mohlo sedět u stolu šest lidí, teď už se tam vejdou jen čtyři. „ (...) Náš obor je mrtvý, je to konec. Stačila zavíračka ve 22 hodin, ale tohle je vlastně lockdown, ne sice nahlas, aby se nikdo ničeho nedomáhal, takže nás nechají jakoby otevřené, ale omezili naše podnikání tak, že už se k nám bojí i normální lidé,“ [komentoval aktuální situaci Zdeněk Pohlreich](#), nejznámější český šéfkuchař a majitel několika restaurací. Ten proto zvažuje, zda své podniky raději neuzavře. Podobně jako třeba Sylvio Spohr, majitel Café Louvre a šéf Asociace restauratérů Apron, který nejnovější opatření považuje za „poslední hřebík do rakve“.

Podle obou slavných kuchařů tak hrozí zavírání podniků a propouštění ve velkém. „Jestli zůstanou podniky otevřené, se budeme muset dohodnout, ale budeme se samozřejmě snažit minimalizovat ztrátu, to dělá každý podnikatel. Představa, že se semkneme a všechno bude báječné, je pryč. Tohle je normálně hospodská rvačka, to už se nehraje podle žádných pravidel. Tvrdě každý sám za sebe,“ řekl k situaci Zdeněk Pohlreich. A pro ostatní restauratery přidal jednu radu: „Kontrolovaný konkurz je lepší než neřízený bankrot, ale je na každém, ať se rozhodne.“

I normální lidé, kteří nepodlehli covidovému šílenství, a než aby koukali doma na katastrofické (a katastrofální) zprávy v televizi, raději by vyrazili večer ven, to teď kvůli brzké zavíračce ani nestihnou. Pokud tedy mají práci a prostředky na to, aby šli do restaurace. A pokud práci a peníze nemají, nepůjdou tam zase z úplně jiných důvodů, i když by čas měli.

Jiná otázka ale je, jak dlouho by ještě bylo ekonomicky únosné a udržitelné, kdyby nepřišel covid-19, aby v obyčejné, ničím nezajímavé restauraci polévka z pytlíku stála klidně osmdesát a více korun a obyčejný oběd na úrovni gastroteroru, často pouze rozmražený polotovar či [hotová směs z továrny](#), třeba dvě stovky.

Jestli by koronavirus mohl přinést něco pozitivního, tak právě to, že by lidé mohli u nakupování a konzumování zase začít zase trochu víc přemýšlet o tom, zda nabízený produkt kvalitou odpovídá ceně, a zda má pro zákazníka smysl do něj investovat. V posledních letech ekonomického bohu hnaného převážně úvěry z „levných“ půjček rostly do nebe jak ceny, tak platy zaměstnanců, aniž by tomu v obou případech často odpovídal „výkon“.

Je také otázka, zda musí být jisté pročištění například na poli restaurací a hospod, kterých mají Češi v přepočtu na hlavu nejvíce na světě, na škodu. Podobné zeštíhlení se možná dotkne i dalších oborů.

Každá krizová situace ale jednou skončí. A na trhu to funguje tak, že pokud nějaká služba nebo firma zanikne, pokud bude o danou službu nebo produkty, které firma vyráběla, zájem, dříve nebo později vznikne znovu anebo ji bude provozovat někdo jiný. V tomto ohledu mít strach nemusíme. Pokud bude něco profitabilní, cestu na trh si to najde. Tak už to v kapitalismu chodí.

To ale nic nemění na tom, že se trh v mnoha oborech v současné chvíli otrásá v základech a řada podniků již stojí na pokraji bankrotu. Nacházíme se uprostřed tsunami, jaké jsme ještě nikdy nezažili, a škatulata se dala do pohybu. [Například Novinky.cz informovaly o tom](#), že zaměstnanci z nejvíce zasažených odvětví již mění obory a dělají úplně něco jiného než dřív. Podle profesního portálu

Profesia.cz si již našla práci v jiném odvětví značná část kuchařů a číšníků a mají obavy se vracet. „Z dat společnosti Grason Solutions plyne, že během jarní koronakrize bylo až 69 procent kuchařů nuceno najít obživu jinde. Pracovali zejména v obchodech, kde doplňovali zboží či byli na pokladnách, rozváželi jídlo nebo pracovali ve skladech.“

Po následném uvolnění se jich vrátila část pouze na částečný úvazek, 14 procent ale už se nevrátilo vůbec a například počet kuchařů na hlavní poměr se od vypuknutí pandemie snížil o čtvrtinu.

Práci jinde si již našlo i mnoho umělců, o kterých byla řeč v úvodu. Například herečka Bára Mottlová se oháněla za kasou, muzikálový zpěvák Petr Kutheil si našel práci na částečný úvazek v jedné firmě a teď se chystá na brigádu, kde bude rozdělovat ve frontě lidi čekající na testy na koronavirus.

A to není zdaleka všechno. Průvodním jevem ekonomických změn v české společnosti se stává i to, že Češi začali v práci nahrazovat cizince, kteří po omezování cestování a zavírání hranic z Česka zmizeli a už se nevrátili. Například dosud nepostradatelné Ukrajince. Češi tak začínají dělat i to, co dříve za žádnou cenu dělat nechtěli. Ukrajínští zaměstnanci u nás pracují zejména ve stavebnictví, ale i v průmyslu a také ve službách, v maloobchodu či ve zdravotnictví. Právě tam je dlouhodobě nejvíce volných pozic.

„Současná situace spojená s pandemií výrazně obměnila strukturu zájemců o pracovní pozice v SSI Group. Nejvíce volných pozic máme v oblasti ostražky, kde se nám nyní hlásí dvakrát až třikrát více zájemců než před covidem. Podobně je to také v oblasti úklidových služeb, kam se před covidem hlásilo minimum uchazečů s českou národností. Dodnes jich je téměř polovina ze všech zájemců,“ [hlásil například serveru Lidovky.cz](#) Radek Škrabal, provozní ředitel společnosti, která se stará o bezpečnost, údržbu, energetiku a úklid obchodních center a kancelářských prostor.

Mnozí lidé, kteří přišli o práci, si tak již našli či hledají práci jinde. Jiní ještě sedí doma a dostávají podporu Antivirus od státu. Ta má ale brzy skončit, a tak je zřejmě též čekají velké přesuny.

I když budou následující týdny a měsíce tvrdé, nezbyvá nám nic jiného než se jim přizpůsobit. A až tahle zvláštní pandemie skončí, co nejrychleji se zorientovat v pokoronavirové ekonomice. A ať už budeme dělat potom cokoli, snažit se to dělat co nejlépe. Konkurence totiž bude obrovská – jak v zaměstnání, tak v byznysu.

Někdo si může dovolit vyčkávat, jiný už musí kvůli existenční tíze jednat teď. Od března uplynula spousta času a měli jsme dost prostoru přemýšlet a připravit se na možné komplikace.

Ukázkově se k současné situaci postavil třeba slavný rocker a frontman skupiny Kabát Pepa Vojtek. Když se ho novináři ptali, co bude dělat, když nebude moct zpívat, řekl: „Během krize lidi nadávali umělcům. Ale když to člověk dělá a má pro to vlohy, tak nemůže najednou skončit po třiceti letech. Umím vzít do ruky krumpáč, sekyru nebo šroubovák, ale dělám řadu let hudbu. Baví mě to, protože lidem něco chceme dát. Kabáty si pouští, když jsou smutní, nebo naopak veselí. Nechci zbytečně přemýšlet o tom, že bych to přestal dělat a šel bych někam hlídat obchoďák. Ale kdyby nebylo zbylí, tak bych samozřejmě šel. U mě mají před nějakými mými osobními zájmy přednost děti. Chci, aby studovaly, chodily do školy. Takže je chci zabezpečit. To už potom je jedno, jestli budu dělat toto, nebo toto. Hlavně musím vydělat nějaké peníze, aby děti mohly pokračovat v tom, co třeba chtějí dělat. (...) Jsem spíš nohama na zemi. Co mám, mám. Na co nemám, to si nekoupím.“ Tedy pravý opak toho, než se dělo doteď.

Autor: Milan Vidlák

Zdroj: <https://www.casopis-sifra.cz/>